

Список використаних джерел

1. Гуторова Н. Службова особа як суб'єкт злочинів проти державних фінансів / Н. Гуторова // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 12. – С. 72–74.

2. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – Київ : Істина, 2004. – 504 с.

Ісакова Вікторія Русланівна, курсант 2 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук **Максимів О. Д.**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ

На сьогоднішній день істотно зростає кількість суспільно-небезпечних діянь, вчинених неповнолітніми особами. Це свідчить про досить низький рівень їх правової культури, оскільки вона включає у себе знання права, ставлення до права і сама поведінка (правомірна чи неправомірна). В наш час саме правова культура неповнолітніх, молоді може вплинути на усі сфери життя, оскільки саме вона сприяє подоланню застарілих поглядів і традицій, недопущенню девіантної поведінки людей, запобіганню випадкам знуцання і насильства над особою.

Це підштовхує до посиленого пошуку особливих прийомів, засобів і заходів впливу на них з метою попередження їхньої неправомірної поведінки. Враховуючи особливості розвитку і самої психологію неповнолітніх, необхідно підібрати для них дійсно ефективні заходи, які сприятимуть їх виправленню та перевихованню. Такими заходами є заходи примусового характеру, перелік яких міститься у ч. 2 ст. 105 КК України. Порядок застосування даних заходів є досить

складним, і можливе воно лише у трьох формах, а саме: звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ст. 105 КК України); звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ч. 1 ст 97 КК України); застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинили суспільно небезпечні діяння, що підпадають під ознаки діянь, передбачених Особливою частиною КК України (ч. 2 ст. 97 КК України) [1, с. 674].

Під цими заходами розуміють передбачені кримінальним законом особливі заходи впливу, що не є кримінальним покаранням. Вони повинні сприяти вихованню і переконанню, і бути спрямовані на забезпечення правильного формування особистості неповнолітніх, виключення антисоціальних властивостей і навичок, попередження вчинення ними правопорушень.

Як уже зазначалося, ч. 2 ст.105 КК України містить вичерпний перелік примусових заходів виховного характеру:

- 1) застереження;
- 2) обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього обмеження перебування поза домівкою в певний час доби;
- 3) передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання;
- 4) покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;
- 5) направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років [2, с. 46].

Особливість неповнолітніх як спеціального суб'єкта кримінальної відповідальності, в першу чергу, полягає в тому віці, який зумовлює психічний та фізіологічний розвиток особистості, набуття нею певних знань та навичок, що дає змогу усвідомлювати суспільну небезпечність своїх дій та керувати ними.

Л. В. Герасимчук вважає, що при вирішенні питання про обрання примусових заходів виховного характеру до уваги мають братися не лише обставини, які характеризують особу злочинця: неповноліття особи, відсутність судимості, скоєння злочину вперше, щире каяття, а й обставини життя неповнолітнього, його відношення до скоєного, мотивація його дій, що традиційно залишаються поза увагою суддів [3, с. 14].

Тому до кожного неповнолітнього повинні застосовуватись диференційовані заходи, які були б оптимальним варіантом саме для них.

У зв'язку із вищесказаним підтримується позиція Н. Я. Отчак, яка у своїй статті зазначає, що дана система є недосконалою, оскільки КК України не роз'яснює заходи виховного характеру так, як це зроблено щодо видів покарань. І хоч дане роз'яснення надається Пленумом Верховного Суду України у своїй постанові № 2 від 15 травня 2006 року «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру», однак він не містить вичерпного переліку цих заходів і вимог щодо їх застосування. Наслідком цього стає складність ефективного і доцільного застосування цих заходів на практиці [4, с. 126].

Таким чином вважається за необхідне описати у нормах КК України примусові заходи виховного характеру не лише, як перелік таких, а приділити кожному із них окрему статтю з урахуванням усіх факторів і чинників, що повинні враховуватись судом при їх застосуванні, що у свою чергу полегшить роботу суддів в частині правильного та однакового застосування примусових заходів виховного характеру так і сприятиме як заохочення до позитивної посткримінальної поведінки неповнолітнього, що у свою чергу підвищить правову культуру у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Гідулянова Є. М. Процесуальний порядок застосування примусових заходів виховного характеру в Україні / Є. М. Гідулянова // Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу / відп. за вип. В. М. Дрьомін. – Одеса : Фенікс, 2014. – Т. 1. – С. 674–676.

2. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 верес. 2017 р. (офіційний текст). – Київ : Паливода А. В., 2017. – 212 с.

3. Герасимчук Л. В. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру – автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Л. В. Герасимчук. – Київ, 2014. – 22 с.

4. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання / Н. Я. Отчак // Митна справа. – 2015. – № 1 (2.1). – С. 123–129.

Кицмен Марія Русланівна, курсант
2 курсу Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін
та оперативного-розшукової діяльності
Прикарпатського факультету (м. Івано-
Франківськ) НАВС, кандидат юридичних
наук *Максимів О. Д.*

ПРАВОТВОРЧА КУЛЬТУРА ІНСТИТУТУ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ЗЛОЧИНУ

Правотворча культура інституту причетності до злочину означає певну систему цінностей, що досягалась людством впродовж досить довгого часу, з моменту формування самого інституту і до сьогодні, безпосередньо це стосується правової реальності нашого суспільства, адже кожен громадянин повинен дотримуватися правомірної поведінки, поважати право. формувати власну правосвідомість.

Процес формування інституту причетності до злочину відбувається досить тривалий час, проте і сьогодні вчені не можуть дійти згоди чи відмежовується таке поняття як «співучасть у вчиненні злочину» від «причетності до злочину».

Чинний Кримінальний Кодекс України не передбачає визначення причетності до злочину, та в науці кримінального права існує думка, що: «Причетність до злочину – це дія чи